

W ŻŁOBIE DANO...

**NASZ
EKSPERT**

**Mgr inż. Paulina
Szybieniecka-
Szybińska**

Specjalista ds. żywienia koni, pasjonatka jeździectwa, była zawodniczka trzech konkurencji jeździeckich z tytułem sędziego i instruktora jeździectwa, z powodzeniem prowadząca konie rywalizujące w sporcie na najwyższym poziomie.

**MUSLI, GRANULAT CZY MESZ? KAŻDY RODZAJ PASZY
MA SWOJE ZASTOSOWANIE I CHARAKTERYSTYKĘ.
PRZYBLIŻAMY JĄ, ABYS MOGŁ ŚWIADOMIE WYBRAĆ,
CZYM KARMISZ SWOJEGO KONIA!**

**ODPOWIEDNI
DOBÓR PASZ NIE
TYLKO SKUTECZNIE
POMAGA OSIĄGNAĆ
ZAMIERZONE
CELE UŻYTKOWE I
ZDROWOTNE, ALE
TEŻ UMOŻLIWIA
EKONOMICZNE
ZARZĄDZANIE
DOSTĘPNYMI W
STAJNI ŚRODKAMI
ŻYWIENIA.
PRZYJRZYJ
SIĘ, JAKIE SĄ
MOŻLIWOŚCI.
WARTO!**

MUSLI

mieszanka lub mix

To nazwa paszy, która występuje w formie płatków zbóż (owies, kukurydza, jęczmień) zmieszanych razem z innymi mniej lub bardziej przetworzonymi materiałami paszowymi i dodatkami. Mogą to być nasiona innych roślin np. oleistych (łuska soi, gotowane siemię lniane) czy strączkowych (mikronizowany groch) oraz susze z lucerny, traw, wysłodki buraczane i oleje roślinne. W paszy typu musli znajdziemy premix mineralno-witaminowy uzupełniający podaż niezbędnych pierwiastków i witamin oraz dodatki smakowe i drożdże lub probiotyki. Formuły popularnych mix'ów są najczęściej pełnoporcjowe, co oznacza, że należy stosować je jako wyłączne lub bazowe pasze treściwe. W zależności od wskazówek producenta będą to ilości od 2 do 4kg/dzień dla dużego konia. Takie żywienie umożliwia podanie niezbędnych składników pokarmowych w odpowiednich proporcjach. Powinniśmy w pierwszej kolejności planować ich udział i użycie jako uzupełnienia podstawy objętościowej (siano, pastwisko) a w następnej kolejności ustalić dodatek owsa (jeśli jest konieczne energetyczne uzupełnienie dawki). Niewątpliwie największymi zaletami musli jest możliwość odróżnienia elementów składu "gołym okiem" oraz fakt, że jest ona najczęściej chętnie zjadana przez wszystkie konie. Mieszanki tego rodzaju są wygodne w stosowaniu, smaczne i dostępne dla różnych typów użytkowych koni. Wśród pasz dostępnych na naszym rynku wyróżnia się różne rodzaje musli w zależności od potrzeb koni:

podstawowe

Dla koni niepracujących lub w lekkim treningu. Niskokaloryczne (do 10 MJ energii strawnej w kg) o umiarkowanym poziomie białka, witamin i minerałów. Najzdrowsze są te, które zawierają niewielki udział zbóż i skrobi (do 18-20% skrobi zbożowej).

średnioenergetyczne

Dla koni w treningu sportowym, które potrzebują wyższej koncentracji energii i składników odżywczych (11-12 MJ energii strawnej w kg).

wysokoenergetyczne

Dla koni w intensywnym lub średnio-intensywnym treningu sportowym, które

potrzebują dostawy energii z wydajnych, skoncentrowanych źródeł. Pasze te mają wysoki indeks glikemiczny (IG – wskaźnik wpływu działania paszy na wzrost stężenia glukozy we krwi) i oddają tak zwaną szybko uwalnianą energię. Kaloryczność energetycznych musli najczęściej waha się w granicach 12-14 MJ energii strawnej w kg.

budujące masę mięśniową i kondycję

Pasze kaloryczne (powyżej 12 MJ energii strawnej w kilogramie) o podwyższonej koncentracji białka, aminokwasów egzogennych i przeciwutleniaczy, które szybko poprawiają kondycję wizualną konia, sprzyjają poprawie przyrostów masy ciała i rzeźby mięśni.

GRANULATY

To pasze w formie spresowanych walców skomponowane z surowców jakich używa się do produkcji musli. Nierzadko producenci oferują ten sam rodzaj paszy w formie musli i granulatu. Produkt, oferowany w dwóch postaciach o tej samej nazwie, faktycznie nie różni się znacząco składem pokarmowym. Jest jednak różnica w cenie, co nierzadko

budzi kontrowersje i nasuwa mylne opinie. Prawda na szczęście jest taka, że produkcja paszy w formie granulatu jest po prostu tańsza dla wytwórcy. Produkowane dziś pasze granulowane mają korzystne ceny, mniejszą zawartość pyłów, są łatwe w transportowaniu i przechowywaniu. Jak pokazują wyniki badań, granulowanie przeprowadzane w nowoczesnych wytwórniach pozytywnie wpływa na procesy trawienne i strawność granulowanych pokarmów.

KONCENTRATY

Koncentraty paszowe lub pasze typu balancer to produkty, w których zdecydowanie przeważa udział komponentów białkowych, mineralnych i dodatków paszowych. Pasze te zawierają bardzo mało zbóż, suszy i innych surowców „rozrzedzających” paszę treściwą i charakteryzują się niewysoką kalorycznością. Są bogate

w minerały, witaminy, aminokwasy, dodatki poprawiające wykorzystanie pasz podstawowych i regulujące procesy trawienne. Koncentrat można pojmować jako wysoko odżywczy suplement w postaci paszy do podawania jako dodatek do innej paszy (np. owsa) lub jako wyłączna pasza treściwa. Formuły koncentratów dyktują dawkowanie w małych ilościach i dają maksimum korzyści np. 100 g lub 200 g /100 kg masy ciała. Produkty te są dostępne w formie musli i granulatów. To wygodne i ekonomiczne rozwiązanie – szczególnie dla tych koni, które dobrze tolerują owies w podstawie diety lub dobrze wykorzystują pasze podstawowe (siano, pastwisko).

SIECZKI

To produkty pozyskiwane z pasz objętościowych (siano łąkowe, lucerna, słomy zbożowe) w formie pociętych,

wysuszonych roślin, które są dla koni zdrową i naturalną bazą kaloryczną, białkową oraz mineralną. Dostarczają one długouwalnianej energii z włókna, wartościowego białka, cennych minerałów i witamin. Mogą być stosowane jako wyłączone uzupełnienie siana (które ma mniej kalorii i wartości odżywczych) lub jako dodatek do pasz treściwych. Zawartość składników pokarmowych w siewkach wysokiej jakości jest, prócz ubytku wody, porównywalna z materiałem wyjściowym. Renomowani producenci siewek dbają o pochodzenie surowców, ich naturalną jakość, technologię zbioru i standaryzację (wyrównanie parametrów) produktu końcowego. Zbiór surowca (trawa łąkowa, lucerna) odbywa się w odpowiedniej fazie wzrostu roślin a suszenie w specjalnych suszarniach (nie na pokosach na polu). Umożliwia to zachowanie najbardziej wartościowych składników bez ich utraty podczas suszenia na wolnym powietrzu (co musi trwać kilka dni) i pozwala na unikanie wpływu warunków atmosferycznych na jakość skoszonego materiału.

Sieczki to pasze, które najczęściej dzieli się na 2 grupy: uniwersalne i te na bazie lucerny. Sieczki uniwersalne mają niską kaloryczność (do 8 MJ energii strawnej) i niewysoki poziom białka. W ich skład wchodzi susze z traw i ulepszonej słomy. Sieczki na bazie lucerny mają wyższą kaloryczność (od 9-12 MJ energii strawnej), wyższy poziom białka i minerałów np.

wapnia, magnezu. Sieczki z lucerny są naturalnie bogate w karoteny i witaminy z grupy B, w tym w biotynę. Na tle innych pasz podawanych "do żłobu" sieczki prowokują lepsze przeżuwanie i większą produkcję śliny. To w warunkach stajennego chowu coraz częściej doceniamy z powodu poprawy przebiegu procesów trawiennych i neutralizacji pH treści żołądka. Jest to produkt dedykowany wszystkim grupom użytkowym koni.

MESZE

Z języka angielskiego "mash" to zacier, pačka. Miesz to każdy rodzaj paszy, który można podać w formie półpłynnej papki.

Bazą meszu mogą być otręby zbozowe lub inne bardziej wartościowe komponenty wysokowłókniste np. wysłodki buraczane. Niezaprzeczalnie miesz to rodzaj paszy, która jest bardzo chętnie zjadana przez konie. Może być on dla nas zbawienny w sytuacjach, gdy mamy problem z apetytem konia lub musimy "przemycić" jakiś niesmaczny lek. Silny stres, męczący wysiłek czy ciężki poród to czynniki, które mocno zniechęcają konie do pobierania paszy. Ciepły, pachnący miesz zostaje nam wówczas jednym z niewielu sposobów na nakłonienie konia do jedzenia i podtrzymanie pracy przewodu pokarmowego. Pamiętajmy jednak, że przy zbilansowanym codziennym żywieniu nie ma potrzeby jego stosowania, tym bardziej meszu na bazie otręb. Wbrew powszechnej opinii otręby mają bardzo niską wartość odżywczą. Prócz witamin z grupy B (niacyna, tiamina i ryboflawina) mają ekstremalnie wysoką zawartość fosforu. Dodatek otręb może powodować niekorzystne zaburzenia równowagi makroskładników w diecie i ograniczenie wchłaniania wapnia. Wśród zalet meszu podaje się również obecność dobroczynnego włókna. Rzeczywista ilość włókna w otrębach pszennych dla koni jest niewiele wyższa niż w ziarnie zbóż. Kolejny argument, który już dawno wyparł miesz z listy popularnych pasz dla koni na świecie dotyczy faktu, że włókno otręb jest o wiele gorzej wykorzystywane przez mikroflorę jelit koni niż włókno ze źródeł takich jak wysłodki czy susze w postaci siewek.